

MARCIUS TIZENÖTÖDIKE.

Szombat

56. szám.

Pest, június 23-kán 1849.

E lap megjelenik minden nap este, vasárnapot kivéve.

Előfizetés júlistól december végéig Budapesten házdíjjal 5 fr., vidékre postán borítékban 6 fr. p. p.

Hónapos előfizetés csak helyben, s a hónap első napjától kezdve fogadtatik el.

Előfizetheti helyben a kiadóhivatalban (Országút Kúnewaldérház) és minden postahivatalnál.

Hirdetések egy háromszor hasábonszert szerinti, vagy ennek helyéért 2 kr. pp.

Egyes szám ára 3 kr. pp.

Konstantinápolyi június 2-ig terjedő tudósítások szerint:

A török udvar titkos tanácsában elhatározás történt a területének neutralitását az oroszok irányában minden áron fenntartani.

Budavár visszavételének híre a török fővárosban általános örömet gerjesztett.

A cserkeszek a Kaukasusban kétszer egymásután nagyon megverték az oroszokat.

A szárnyaló hír elvégre valósult. Dembinszky leköszönt. Helyette a felmagyarországi tábor vezérletét Visoczky vette át.

Dembinszky visszavonulásának okait mondják, miszerint szándéka volt Lengyelországba betörni, mi a kormány részéről nem helyeseltetett. Jobban értesültek azonban akként vélekednek, hogy egyik vezérünkkel történt surlódásai okozták a visszalépést.

Nincs szándékunkban ezuttal vitatni, milly hátránnyal leend kapcsolatban szabadságharcunkra nézve Dembinszky visszalépte; annyi azonban bizonyos, hogy ez figyre vonatkozólag bizonyos egyénekről jellemző dolgokat fog följegyezni a historia.

Kassa vidékéről érkezett lengyelek beszélnek, miszerint Dembinszky elhatározá, tőlünk végbucst venni.

L.

Az ország kormányzója tegnap éjjel érkezett vissza fővárosunkba N. Váradról, hol Bem altábornagygyal a Bánátban legújabbán kifejlett események iránt értekezett. Minek folytán vezérválasztásoknak fogunk elébe nézni.

A magyar álladalomnak törvényhatósági új felosztása — különös tekintettel a természeti határokra, — foglalkodtatja jelenleg a belügyministerium illető osztályát.

Mint értesítve vagyunk, az előterv készítésével többek közt Vállás Antal is meg van bízva.

A megyék új, természeti és politikai tekintetek figyelembe vételével történendő felosztása hazánk jelen átalakulást korszakában legkönnyebben keresztülvihető.

Hogy azonban e rég ohajtott cél kellőleg elérésék, a politikai tekintetek, a természeti határok s helyi viszonyok a kérdéses munkálattal foglalkozók tudomására jussanak, elkerülhetlenül szükséges, hogy az ország minden vidékeinek szakértő egyénei, különösen a mérnökök, egybehivassanak; kiknek meghallgatásával készíttetnék el a terv, mely a nemzetgyűlés tanácskozása alá kerülend.

Erre akartuk az illetőket figyelmeztetni.

Fülhegygyel hallottuk azt, hogy a leendő új megyék új nevezeteket is nyerendek, minek kidolgozására t. és tudós Döbrentei Gábor ur fog fölkeretni.

Komárom június 21-kén 1849.

Édes barátom Bercei!

Tegnap — a Csalóközben — Görgei és Klapka tabornokok vezérlete alatt egy nagyszerű csatát vívtunk.

Az ütközet: Görgei hadteste által kezdetett meg; s reggeli 6 órától, tartott egész alkonnyatig.

Az ellenség vesztesége felszámíthatatlan. Némmely ágai, pedig a lehetőségig szétverettek.

Irtóztató szemtelenséggel futottak a szabadság orgyilkosai.

A hosszas csata alatt kitűnő bátorsággal viselték magukat a 37. honvéd zászlóalj, a Hunyadi 1-ső és a 14-dik huszár ezred 6. százada.

Az említett zászlóalj s huszár századok egyénei, nemével a legszentebb fanatismusnak, rohantak a nagy számú ellenségre; s rettenthetetlen lelki erővel mészárolták a milliőktől elátkozott habsburgi ház felbérelt hóhérait.

Éljenek!!

A 2-dik hadtest elűzte az ellenséget alsó Szély és Királyrévről; a 3-dik hadtest elkergette azt Peredről s annyira megverte, hogy egyedül az itt történt ütközetben 13 ellenséges tiszt esett fogságba.

Az ellenség Szillyénél is megszaladt; s bár a 8-dik hadtestnek Csalóközben létező része Nyarad felől tulságos erővel támadtatott meg, mindamelllett az helyzetében szilárdan megmaradt.

Elfogatott Klobusiczki dzsizás százados. Ezen ember tősgyökeres magyar. Született Bihar megyében és mégis hazatérte aljasította magát. Mídon a jeles Asserman várparancsnok

kérdezte tőle hogy miért fogott gyilkoló eszközt testvérei ellen; azt felelte: mert ott igen sok jó barátjai vannak.

Igaz, a hóhérnak csak hóhér barátja van.

Majd meglátjuk mi történik vele?

A csatát tehát mindenütt dicsően megnyertük. Azonban egy körülmény fordult elő, mely szerint igen gyászos következményekkel találkozhattunk volna azon esetben, ha Görgei és Klapka, az örökemlékezetre méltó ifjú hős vezérek nem állanak a gáton.

Az ugynevezett Károlyi-huszároknak két osztálya ugyanis az ellenség nagyobb ereje által fedezett Nyaradot ostromló 8-dik hadteshöz csatlakozván, az ütközet kezdete elején megszaladt.

Mi azonban legkevésbé sem csodálatos, miután a magyarok istene még nem teremtett oly új ezredet, mely a polgári élet nyugalmas öléből véres harczterre lépve tanulatlan lovain összeütközésének első alkalmával meg tudna felelni nagy feladatának.

Ezt mi már sokszor — fájdalmasan — tapasztaltuk, s mégis mindig csak új lovas ezredek alakításával vesződünk.

Pedig bizonyára sokkal csélyesebb dolog volna tőlünk az, ha a harc viharai által végzetlenül megrongált s mondhatni — megfeleltetett — régi ezredeinket kiegészítenénk.

Ezek között a vénebb sasok között azután nem igen könnyen lenne alkalma megugrani az ifjú urnak, mert alkalmasint takarosán végig találna rajta húzni az öreg Hári János.

Lovagolni és vagdalkozni is hamarabb megtanulna ezek között a szegény ujoncz; megtanulna pedig, ha másutt nem, a korcsában bizonyosan.

Rajta tehát uraim, osszátok be az ujonczokat a régi lovas ezredek közé, és istenemre! oly gavalleriát fog rövid idő alatt a magyar felmutatni, minőre csudálkozással fog megemlékezni a historia.

Most már nem félhetek attól, hogy a svarszgelb járom alatt neveltetett magyar katonaság el fogja atyját, anyját, testvéreit, szabadságát és istenét árulni. Most mindenik egy-egy sirból feltámadt spartai hős, öntudatos őre a népjogoknak, s büntető villáma az égnek.

Okuljunk tehát végre a szomorú tapasztalásokon s igyekezzünk megkímélni minden oly életet, mely az eredmények legkisebb reménye nélkül hal el.

Az ujoncz bevág, de lemészároltatik. Ha azonban egy agg vitézt lát oldala mellett, ereje csodálatosságig növekszik és szétvágja a németet.

Erre csak futólagosan kívántam emlékeztetni azokat, kiknek intézkedésétől majdnem az egész világ boldog jövődjé függ.

Hogy elhangzanak-e szavaim minden legkisebb siker nélkül? a jövő fogja megmutatni.

De térjünk át a csatára.

A lehetőségig véres ütközetekben vesztettünk egy hatfontos és egy vetágyút. Meghalt 42 hős barátunk, közöttök Nödl Imre 14-dik huszárezredbeli százados; gr. Rádai Pál, Károlyi-lovas őrnagy és Aranyosi Béla 37-dik zászlóaljbeli hadnagy.

Könnyet e sirokra szent hazám és koszorút, a halhatatlanság örökzöld koszorúját!

Erdélyi József.

Tisztelt barátom Nagy Gedeon!

Örvelek, hogy szerencsésen megérkezett ön Kutyabagosról, és letelepedett Pesten; mert reményem, nem fogja ön megtagadni barátságát tőlem, ki ön után, mesterünk legrégebb és leghivebb tanítványai egyike vagyok.

Új nevről nem fog tán ön rám ismerni; de előbb utóbb rá jön a világ, és így ön is, hogy régi ismerősök vagyunk.

Óh Gida! halld csudálatos tapasztalásaimat. Kisütöttem, hogy nem a kutyabagosi pusztát Kutyabagos, hanem Pest.

De meg ne lepődjél, mert . . . .

Ha monarchisták 24 óra alatt republicanusokká lesznek;

Ha táblabírákból népképviselők, népképviselőkből kormányzolgák, kormányzolgákból újra népképviselők és táblabírák válnak;

Ha a forradalomból hivatalos és szabaddalmas nagykereskedést csinálnak;

Ha forradalmi miniszter, ki sem báró sem gróf, csak egyszerűen püspök, még pedig ez is forradalmi, méltóságoltatja magát;

Ha a demokráciát a nemes vármegyére, s a nevelés szent ügyét ismét a papságra bizzuk;

Mort du diable! szeretném látni, ki veheti rossz néven nekem, ha nevémet a piacere annyiszor változtatom, a hányszor nekem tetszik.

Ennek következtében a dologra.

Egy hasznos fölfödözést tettem, mellytől nagy eredményeket várhatunk.

Barátságom jeléül közölni akarom önnek.

Hallotta ön hírét Svedenburgnak.

Igen.

Hát Cagliostroznak?

Cszimatisztitóm volt Sárospatakon, egyébiránt testvére az anyjának, felelné Bernát Gazsi.

Ha ön ismeri e két nevet, könnyen meg fog érteni. —

Figyeljen.

A magyar színházban, mellynek Erdélyi még mindig directora és directusa, az alvajárót adták.

Hatvanhetedszer láttam, de exaltálva voltam, mlután bolondja vagyok az operának.

Opra után aludtam.

S álomban megjelent egy gót alak.

Tudja ön ki vagyok? kérdé ő.

Nincs szerencsém.

Neven Svedenburg.

Readkivül örvelek.

Önök sok „pechje“ volt utóbbi időkben.

Fájdalom.

Segíteni akarok önön.

Ah!

Azt hittem, egy zsák aranyat fog nálam hagyni, és örömöm nagy vala, nagyobb, mint volt szomorúsága egy nagy kálvinistaságu férfinak, ki nem tarthatott „einzugot“ Pesten, hol hijába csak egy az isten! de azért kinek profetája nem Szemere ur.

Csalatkoztam reményemben, pénzét nem kaptam; hanem Gida! kaptam egy titkot, melly felér a világ minden kincsével: a vármegye acták poraiban heverő nagy titkot.

Titkot, melly kétségbe fog ejteni sok álrepublicánust, meg fog ingatni sok álreputatiót.

Ezen titokkal, mellynek engedelmével oltalmat adhatok az üldözöttnek, leránthatom álarczáját némelly pöffeszkedőnek.

E titokkal nincs a női kebelnek olly titkos kamarája, mellybe nem kukucskálhatnak.

Nincs a ministeri tárczának olly titkos redője, mellybe be nem kacsinthatnék.

Nincs régi híres szolgabíró, kinek scontrója fel ne tárulna előttem.

Ön nevet?

És mások is nevetnek?

Legközelebb kétségbevonhatlan jeleit fogom adni hatalmamnak.

Se baj! a nevetés nem tarthat örökké.

Ohyan igaz, mint hogy neven sem nem volt, sem nem lesz mindig

A s m o d a e u s .

Temesvár-aradi constellatiók.

Igen természetes, hogy csillagvizsgáló előtt mi sem lehet érdekesebb a constellatiók mibenlétének kipuhatólásánál. S minthogy e napokban véletlenül egy igen finom távcső birtokába jutottam, elmondani kívánom mindazt, mit annak segítségével a temesvár-aradi hemisphaerán észrevennem alkalmam volt.

A Temesvár alatti Vadászliget (Jagdwaldchen) g. V. . . . . tábornok által egészen átalakított! Mintegy varázsvesszősuhintásra svájczizlésű hajlékok s pavillonok támadtak, a zöldellő bokrok közt új források s utcák nyitak, a közmunkák csudálatos nagyságu modorban haladtak elő, az igazság-, bel- s külügyek gyengédséggel párosult szigorral kezeltetnek a táborvezér által, a vallásügyosztály a szabad ég alatt emelt oltárokon a magyarok istenének bőven tömjénez, a kincsek s gazdagság istenének — Plutusnak — képviselője, S. . . . . kapitány, minden fél hó végével tömött tárczájával jelenik meg a táborban a pénzügyek elintézése végett! — minthogy pedig a nagy meleg mián számos tiszték szem-betegek, tehát vak ámorokban sincsen fogyatkozás. — Egyébiránt Hymen is meggyújtá fáklyáját, úgy, hogy az ember valóban nem tudja, valljon a temesvári vadászligetet Olympnak, vagy pedig a föld méhéből rögtön keletkezett Székvárosnak nevozze-e? Szigorú katonai fegyelem, szives derék pajtik, szeretetre és tiszteletre méltó

parancsnak, szebbnél szebb látogató hölgyek, virágok, zene vég nélkül mindenhol! Ágyuk s azuronyok minden zugból kacsintanak, nappal az ágyuk játéka, éjjel a golyók füttyülnek, szóval mindez egy katonának valóságos paradicsomi gyönyörrel teljes élvezet!

Hja! de derűre közönségesen boru szokott bekövetkezni! A kényelemdús kis paradicsom hajlékai, a pompás divanokkal, chiffonierekkel, árgandiai lámpákkal s tükrökkel ellátott vadászligeti tábor folyó hó 5-én egy szerencsétlen szakácsnő kényelmessége folytán ki a tűzhelyt gyengébbőre megkimélese okáért a szabad ég alól lombos sátrába suttomban átchangiroszta, kevés perczek alatt lángtengerbe borult s porrá égett!!!

Ez persze egy kissé nagy fatalitás volt, mert ez alkalommal vagy 260 fegyverecske, mintegy 1000 pokrócska, vagy 170 czúkorstüvegecske, több mázsa fagygyugyertyáska, s circiter 3000 pengő forintocska magyar kész nótákban ment füstbe! nem számítván a tábori butorokat, máhakat, ruhákat s több efféle apróságokat.

S mindez egy kecses szakácsnő gyengéd bőrének kimélete kedvéért esett áldozatul!

Bizony bizony csak sokba kerül mégis némellykor egy olly finyas szakácsnő a táborokban! — ! — ! — Ceterum, dies ist halt ein nothwendiges Übel!

Egyébiránt e kis baleset koránsem zavarta meg a temesvári vadászliget bajsokait, mert Sz.-Médárd csakhamar megeregetvén az ég osapjait, a leégett tábor elhamvadit reliquiáit tökéletesen elmosta, s pár nap mulva phoenixként emelkedtek föl az új sátrak, mintegy varázsvesszővel előidézve, s csak nagyobb comfort-al s eleganciával ellátva, mert hiszen hála a magyarok istenének a „nervus rerum gerendarum“ dolgában nem vagyunk hijával!

Azután nec desunt exempla, hiszen láttuk, hogy Pest város is az 1838-diki nagy árviz után, sokkal felségesebb formában állott elő. — Denique mundus in artibus & scientiis liberalibus continuo proficit. — Ez a világ valódi feladata!

Mindezek observatiója után a temesvári vár ostromfolyamát kívántam volna szemügyre venni, de egy átkozott nagy és sűrű felleg látcsővem előtt igazi mephistophelesi irigységgel terjeszté ki magát, s ott makacsul megállapodván, fájdalom! az ostrom előhaladását sehogy, de sehogy sem bírtam kivenni. Egyébiránt observatioim közt fülhegygyel hallottam, hogy:

Folyó hó 14-én esti 6 órakor a jósefvárosi polgárok tiszteletere a tisztikar nagyszerű estélyt adott, mellyre az aradiak közül is sokan valának szivesen meghíva!

No mondja már most nekem valaki, nem igazi paradicsomi valami-e, a temesvári vár ostromában részt vehetni? ? ? ! ! Ez factum! de látcsővemmel az igaz nem láttam, hanem hiteles kutfőből hallottam és pedig observatoriumomban, tehát kétség nem lehet benne.

Az aradi constellatiók a temesváriakkal a legszorosabb rapport-ban állván, később amazokra fordítottam figyelmemet, de, leider! azokban sem valék képes valami vigasztalót felfedezhetni!

Csupán azt vettem észre, hogy nyolcz álló hónapok óta csak ott áll meg is Arad vára, a hol m. e. october 7-én, tudniillik Aradváros első bombázatásakor állott, scilicet: Berger uram actualis és imperturbatus schwarzegeb possessorisában!!!

Az aradiak ugyan ezen status quo-t már annyira megszokták, hogy arról jóformán már nem is igen beszélnek; de annyival többet gondolkodnak arról: vajjon mi oka lehet annak, hogy Temesvár ostroma oly csigás modorban kezeltetik s azon vár bevétele nem siettetik jobban, miután az ahhoz kívántató eszközök nem hiányzanak?!

Aradvárosnak az ostromállapot alóli fölszabadulása egyenesen a temesvári vár bevételelől levén föltételezve, természetes, hogy az aradi lakosok annak bevételelét savarogva várják s ohajtják, mit nekik valóban semmi sem lehet rész néven. Ugyanezért oda járul ezek könyörgése:

Hogy az Ares-i departamentom kormányzója, Temesvár bevételelét allegróbb tempóban dirigálni, s az illető karmestert a kellő tactus megtartására, habár „semper piu allegro“ mértékben is utalni méltóztassék, mert isten úgy segéljen, attól lehet tartani: dass der zu lang gedehnte Strudelteig endlich noch wo reissen wird!

U. i. Azt is hallottam fülhegygyel, hogy tegnapelőtt reggel egy temesvári (várbeli) bomba, a Fabrik elővárosi batteriánk piacrajába ütött, s mintegy 6—10 magyar bombát egy tűzrünkkel együtt légbe röpített!!!

Ez már a második tábori malheur június havában! s ha az „omne triunum perfectum“ áll, tehát még egy harmadik malheurtól is lehet e hó utóljáig tartani! Mitől azonban mentsen isten!!!

Kelt a Temesvár és Arad közti observatoriumban, június hó 17-dik napján, 1849.

Tycho de Brahe, s. k.

Vásárlás

a somogyi pseudo-democratáknak.

Soha Somogyról a journalistica terén annyit nem olvastunk, mint mióta Noszlopi Gáspár kormánybiztosságával megörvendeztették a megyét. Hiszem, a józan közönség már unalomig megtelet a piszkolódásokkal, miket a kormánybiztosi uszályvivők czáfolatoknak bémáltak el.

Hangjakról megismerhetni a madarakat, a kik a véletlen szele által a hatalom görhes fakójára fölkapatva, oly fűlértőleg nyikkannak meg, valahányszor egy-egy férfias igaz szó mondatik felőlük a közönség előtt.

Az a „kormánybiztosi mintakép“, melly e lapok 40-dik számában megjelent, leginkább látszik sérteni érzékeny bőrüket s folyvásti kinban vannak, vajjon ki írta légyen amaz ominosus cikket, melly meglehetősen visszaadá eredeti vonásait?

Hogy tovább ne gyöttrődjenek a kétségeskedésben és ne gyanúsítsanak embereket, kiknek rájuk épen semmi gondjuk: ime ünnepelesen tudatom, hogy a kérdéses cikk írója én vagyok, a Nép barátjának igénytelen dolgozó társa

és nem valami rófiós czimű somogyi aristocrata, mint elég nyomonosságosan hirdették, hogy a vádak hiteléből valamit levonhassanak.

Aristocrata vagyok-e?

S megijedek-e holmi felkapaszkodott emberkéktől?

Feleljemek erre is dolgozataim, melyekben soha semki előtt még meg nem hajlottam, lett légyen bár az a leghatalmasabb az országban.

És még ti mertek hetyke uracsok idétlen gögőtkben fenyegetőzni, ti kettlen a tegnapi Marcshuzban? — Fredjete a táborba, ha oly nagy vitézek vagytok, de persze ott nem kötelezvény nyel gyűl meg bajotok, sem a löpeczértség nem segít, a mihez tán egyedül értetek a világon.

Ti democratáknak vetitek föl magatokat, pedig azt sem tudjátok, miben áll a democratia.

Én igenis ellenségtek vagyok, nem mintha glaccé-keztüköt hordoznék, mert munkától megfeketült kezelm ezeket nem ismerték soha: de ellenségtek vagyok, mert a democratia minden szennyitől tisztán szeretem, ti pedig csak a szennyesek társaságában véltetek meglehetni azt.

El veletek, a kik csak a szél forgása szerint mozogtok, meghunyászkodtok a hatalmas lábainál, míg a kezetekbe került hatalomnál fogva gögőt ilt képetek.

El veletek az oltártól, hol csak a legtisztábbak vihetnek isten elé kedves áldozatot.

Czáfoljátok meg előbb adatokkal a tényeket és akkor álljatok szembe velem! czáfoljátok meg azon utazó állításait, a ki gyönyörű intézkedéseiteket földérite.

De ne takarozzatok a democratia köpönyegébe, mert az ámitás nem sokáig tarthat, habár százezeregyi aláírást sikerülne is gyűjtenetek, és a leleplezés aligha nem keserőbb leend, mint véltetek.

Hiában csevegtek S z e m e r e előtt aristocraticus reactióról, midőn magatok vetitek el annak is magvát. Példák kiáltanak! Vagy megzaboláltatok a nép foglalási vágyait?

Kit jegyzőtöknek hiszték, körötökbe nem menend. Ó is kijózanult.

Enyi legyen elég vásárfiaul ama durva fratreknek, a kik e lap tegnapi számában czáfolatot (?) irtak.

Atádi Vilmos.

Szegény Bácsmegeye!

A nyájas olvasó csudálkozni fog, miképen lehet ezen az isteni gondviselésnek minden áldásával bőven megáldott tartományt s z e g é n y B á c s megeynek nevezni, de ha az olvasó előtt mindazok, a mik itt történtek és történnék, tudva van — ő is föl fog vélem kiáltani, hogy s z e g é n y B á c s megeye! mert a mennyire az isteni gondviselés ezen megyét a természetnek minden adományaival bőven halmozva, annyira verte meg azt már nagy idő óta kormányzataival. Ugyanis:

Legközelebb az abszolutizmusra törekvő gyűlölt királyi kormány alatt Bácsmegeynek egy oly főkormányzó jutott, ki alatt minden megyei tisztviselő azt tehetett, a mi nékie tetszett, csak ha a ngos urnak és ngos asszonynak névnapjaira vagy

ujévi ünnepekre tisztelkedésekre rendelt fáklvás zenékben személyesen és költséggel részt vett, körülöttök hízelt és könyveleskedett, az ilyennek szabad volt azután a népet minden módon zsarolni, ha az illetén zsarolások ellen valaki panaszt mert emelni, az rossz néven vétetett, mert a bevádolt által megvesztegetett kedvencz komornyik mindent szépre mosott; a panaszosok ekképen orvoslást nem nyervén, türtek és szenvedtek; most a ngos ur az elveszett ngos czim végett kétségben eave a császáriakhoz szegődött és szüntelen brevianjumból imádkozik.

Bekövetkezett a rácz lázadás minden borzasztó következményeivel, mellyet hiában írta le valaki, azt az embernek csak látni kellett, hogy róla fogalma lehessen, de bizton lehet állítani, hogy az emberiségből kivetkezett fenevadaknak kegyetlenségei, leginkább a volt megyei kormányzatnak visszaélései következtében történtek, mellyeket a későbbi kormányzás megátolni elég gyáva s elég hanyag volt, hónapok teltek el ugyanis, mialatt a tábori bizottmány Ókérén és Verbászon az időt kártyázás és poharak között dinom dánommal töltvén el, a könnyen előre látható veszély elhárítása végett véderő kiállításáról nem gondoskodott, a nép végnélküli haszontalan fuvarokkal és nemzetörök kiállításával terheltetett; csoda volt-e tehát, ha a megyei nép mind ezekért elkeseredve, borzasztó kicsapongásokra vetemedett. Annyira, hogy elvégre az ércelmes magyar a békés és szorgalmas német, a tnyha bunyevacz és sokacz lakosok közül is többen a ráczoktól vártak enyi elnyomattatásuk alóli fölszabadítást, azokhoz való ragaszkodásukat nyíltan bevallották, sőt némelyek tetteleg is bemutatták.

Hét hetekig tartott a megyében rablással, gyilkolással és kimondhatatlan zsarolásokkal párosult bitor rácz uralom, mignem Perczel tábornok vitéz hadseregével a ráczokat a megyéből kiugrasztotta; reményünk volt ugyan, hogy ezentul sorsunk jobb fordulatot fog venni, de fájdalom Bácsmegeynek keserű pohara még nem telt meg egészen; ugyanis jelenlegi helyzetünk az előbbinél ha nem is rosszabb, legalább semmivel nem jobb, mert most azt sem tudjuk, ha megyei hatóság alatt állunk-e, vagy hadi lábón? — gróf Batthyány Kázmér, volt teljhatalmu kormánybiztos ugyancsak amugy teljhatalommal, önkénye szerint alkotott tiszt kart a nélkül, hogy e végett megyei bizottmányt összehíván, mivel maga a megyében ismeretlen volt, valakit mást — mint néhány körülötte tolaqdót megkérdezt volna, a népről szó sem volt; no köszönjük gróf urnak azt a szép népszabadságot, biz ezért kár annyi vért ontani; no de hagyán, legalább van tiszt karunk is, de bezeg van ám még ezeken fölül teljhatalmu és nem teljhatalmu kormánybiztos, minden városban térparancsnok, mosgócsapatok és nemzetörök parancsnokai, rendes katonai parancsnokok, a kik azért a megyében minden rend és minden aránylagos sorozás nélkül küldözgetik parancsaikat és kösfuvarokat rendelnek, akár kell, akár nem, úgy hogy egy nap három parancsnoktól is érkezik egy községbe parancsolat, mellyben egyik ide a másik amoda, parancsol fuvarosokat rendelteni, a szegény nép nem tudja, kinek engedelmeskedjék.

A megyei bizottmány tapasztalván azt, hogy az eképen megrendelt közfuvarok nem épen mindenkor a köz, hanem többnyire tulajdon szükségekre fordítanak, illetén visszaéléseknek gátot vetni akarván, folyó június hó 5-én tartatott ülésében határozta, hogy ezentúl alispányi vagy kerületi szbirói ellenjegyzés nélkül senki rendeletére (kivéven, ha a hadi fordulatok úgy kívánván, azokat valamely hadvezér rendelné) közfuvarok ki ne szolgáltatassanak. Ezen népre nézve üdvös határozatot azonban a katonai parancsnokok semmibe sem veszik, és még most is egyre küldözgetik a községekre efféle parancsaikat, jelesen tegnap reggel a felső járási községekből egy nemzetőri parancsnok főbelövetéssel való fenyegetés mellett 60 kocsiat rendel küldetni még az napi estére Kulára 8 mérföldnyire, melly illy kevés idő alatt és illy távolságra csupa merő lehetetlenség, és gondolnák-e uraim, ki az a hatalmas ur, a ki az elüljárókat főbelövetéssel fenyegeti, ha nékie a megyei bizottmány határozata ellenére nem engedelmesskednének? Nem más, mint egy volt kéménysörlegény, a ki, minekutána becstületes édes atya által rossz magaviselete végett végintézetéből kizárattott és megtagadtattott, desperatióból katona lett, ahol 10 évi szolgálatja után szinte káplársáig emelkedett, innét pedig kikopván, most nemzetőri parancsnok. Embereire 50 botokat veret, és már többeket főbelövetéssel fenyeget; erre ismét csak föl kell sohajtanunk, szegény Bácsmegeye! mented meg isten a soldatesca uralma alól.

A megyei bizottmánynak ugyanezen tilésben hozott határozat rendelte, hogy egy választmány Zomborban, mint a megye középpontj helyén, a tartozásban levő és ujonan állítandó ujonczokat mentül előbb besorozván, azokat a telep-parancsnokságnak Szabadkára küldje, de ezen határozatot a megyei teljhatalmu kormánybiztos szigoruan megróván, a megyei tisztviselőségnek meghagyta, hogy az ujonczok besorozás végett egyenest Szabadkára szállitassanak, a bizottmány határozata, bizonyos, hogy az ujonczok besorozását könnyítette és siettetette volna, holott most Szabadkán a telepparancsnokságnál 4 vagy 5 hatóságok ujonczai soroztatván be, községeink tetemes költséggel és idővesztéssel 5—6 napig várakoznak, míg a sor reájuk kerül, azonfölül a telep-parancsnokság botrányos kifogásokat szokott elkövetni. Így p.o. egyént, a ki egyébiránt szép magas termetű, ép és erős testalkotásu s a katonáskodásra elszánt kedvvel ajánkozott, csupán azért vetettek vissza, mert csak 17 éves, a másikat pedig, szinte egyébként ép és erős testalkotásu, csupán azért, mert testén májfoltok vannak. Uraim figyelmeztetjük önöket, a kiket illet, hogy minek ez a sok költséggel járó kormánybiztosi kiküldetés, ha a megyei hatóság életbe van léptetve, hajtsa az végre a kormány rendeleit, s legyen minden tisztviselő a reábizottak végrehajtásáért felelős. Bácsmegeyének egy évnek leforgása alatt már 5 teljhatalmu és isten tudja mennyi nem teljhatalmu kormánybiztosa volt, és a megye mégis vesztve lón s úgy valljon mellyik tett

legkevesebbet is a megye megmentésére, inkább, a magyar közmondás szerint járt meg velök a megye, hogy tudniillik a sok hába között a gyermek is elvesz, mert a megyei hatóság a helyett, hogy maga tett volna valamit, mindent a kormánybiztostól várt, és a mit ez mulasztott, általa az egész megye szenvedett. Igen sokat lehetne ezen sok kormánybiztosok eljárásairól elősorolni, de nem akarjuk az olvasót tovább untatni, elég az hozzá, hogy eljárásuk mellett a megye el volt veszve, és most megint aligha el nem fog veszni; seregeink a Tisza felé vonultak, a megye alsó részén Puchner, Jellachich, Nugent, a ráczok, szervianok és csajkások nagy erőt gyűjtvéen össze, egyesült erővel igyekeznek fölebb — az alsó vidékről, sőt Zomborból ezereként menekülnek a pápista lakosok föl Baja felé, mert a ráczok kimondották fejükre az ítéletet, hogy ha még egyszer visszajöhetnek, mind egyig le fogják őket öldösni, ha ezen seregek Bácsmegeyét elfoglalják, nem sokára Pesten lesznek, azért uraim csak készüljetekek Pesten, mert ha ezek oda jönnek, akkor fogjátok megtudni, hogy mi a vad rácz, tanultatok Windischgrätz seregeit megismerni, de ezek a ráczokhoz képest még csupa angyalok, az ellenséges hadsereget száz és több kocsi rabló ráczok kísérik, kik a seregnek bevonultával azonnal rabolni és gyilkolni kezdenek, így történt ez e napokban Ujvidéken is, a hol borzasztó gyilkolásokat követtek el és nyilvános tanúságát adták azon állítások valóságának, hogy a magyar fajt egészen ki akarják irtani; jaj tehát néked szegény magyar nép, de jajabb néked szegény Bácsmegeye! Egy nép barát.

Nyugtatvány

két darab dupla arany, és két aranygyűrűről, mellyeket Hegyi ur a sérült honvédeknek a felszerelési kormánybiztosi hivatalnál alul irt nap ajándékozott; melly lelkes és követésre méltó nemes tettéért fogadjja ajándékozó ur a sérült honvédek nevében hálás köszönetét a felszerelési kormánybiztosi hivatalnak.

Pesten, június 22. 1849.

Főlszerelési kormánybiztos ur
távollétében, megbízásából:

Millye Lajos s. k.
korm. biztosi titoknok.

Figyelmeztetés.

Bem altábornagy arczképe igen sokféle kiadásban árultatik. Figyelmeztetem e nagy ember azon tisztelőit, kik arczképét birni akarják, hogy minden eddig megjelent képei egyáltalában nem hasonlítanak hozzá, sőt nagyrészt valóságos caricaturái az eredetinek. Egy tökéletesen talált arczképét most rajzolta Barabás Miklós, s nem sokára meg fog jelenni.

Petőfi Sándor.

2—1

Dr. Oesterreicher,

lakik Nádor-utcában (volt Szél-utca) Marczibányi-házban (Tigris mellett) 2. emeletben.

31

A legjobb hajnövesztő és hajvést gátló kenet.

Úgy a szőke, pirók és ősz haját, barkót és szakált sötétre szinező miszeggel is, újra készülvé kapható Pesten: Nádorutca. 208. sz. A hátsó 1-ső emeletben sz. 12. köcsögje 1 és 2. pf.

32.

Előfizetés

czimü katonai lapra

félévre helyben 6 fr. postán 7 fr. p. p.

Tartalmazni fog a lap hivatalos részén kívül hiteles híreket a táborokból, az eddig történt csaták, nagyobb s kisebb események történeti-katonai leírását, hősiesség, vagy a katonát különösen jellemző sajátság által érdekes jeleneteket, szakudományi értekezéseket, szóval mindent, minek iránya: a hadsereg jó szellemét s értelmiségét kifejteni, s hadügyi országos viszonyainkat javítani.

A szerkesztőség ideiglenes laka s előfizetési hely: Feldunasor Nákóház 2. em. 18. sz. Megindul jövő július hó elejétől, hetenkint 4-szer. (Helyben negyedévre is elfogadtatik az előfizetés 3 pftjával.)

Kiadja: a hadügyministerium.

Felelős szerkesztő: Kecskeméti A.

3—1

30

Jószághaszonbérlet.

Pestmegyében kebeleztet Ürbös pusztában néhai Sárközi Imre záros tömegéhez tartozó 100 holdból álló birtok a rajta levő épületekkel folyó 1849. évi július 8-dik napján reggeli 9 órakor Pesten Lövész-utcában 362. sz. háznál Essel Sándor gondnok által árverés útján folyó 1849 évi Sz.-Mihály naptól kezdve 3 évre haszonbérbe adandó, mire nézve a bérleti kívánók szükséges bánatpénzzel ellátva ezennel meghivatnak.

Nemzeti színház.

Pest, szombaton, június 23-kén, 1849.

ST. TROPEZI URNÓ.

Drama 5 felv. Irtá Anicet Bourgois és Denery.

Fordította Szilágyi Sánd.

Rendező: Szardahelyi.

Személyek:

Maurice György	—	Lendvai.
Caussade Antal	—	Fáncsi.
D' Arbel Károly	—	Farkas Lajos.
Langlois jegyző	—	Szilágyi Pál.
Jerome vendéglős	—	Hubenai Fer.
D' Auberive gróf	—	Szilágyi Sánd.
Gerfaut, orvos	—	Hubenai Ján.
Domonkos	—	Szűcs.
Jósef Murice legénye	—	Vadász.
Kézművesek	—	(Vass.
	—	(Boldog.
D' Auberive Hortensia	—	Latkócziné.
Paula, Langlois neje	—	Szathmáriné.
Sarolta, Caussade neje	—	Miskolczy Jul.
Tóni, Jerome neje	—	Hubenainé.
Veronika, szobaleány	—	Kovácsics Liza.

Történethely: az első felvonásban Páris; a másodikban Cerny-vendéglő; a három utolsóban Saint-Tropez.

Kezdeté 7 órakor, vége 9 után.